

Тема 1/ Занятие 3/Лекция

Морални, етични и правни аспекти на изкуствения интелект

Увод: Свидетели сме на бързо развитие на дигитализацията, която предизвика промени във всички аспекти на обществените отношения. В настоящето не съществува област на човешката дейност, която да не е засегната от процеса. Наблюдавания технологичен напредък е предпоставка за преминаването до нов модел на сътрудничество и взаимодействие между човека и машините, известен като **пета индустриална революция**. Отличителният белег на тази нова епоха според мнение на Франсиско Кесадо, специалист по иновации и конкуренция, изказано на конференция, организирана от Консултативната комисия по индустриални промени на Европейския икономически и социален комитет на 22 ноември 2019 г е съчетанието от конкуренция и сътрудничество между хората и роботите [Error! Bookmark not defined.].

От друга страна изкуствения интелект поставя и редица предизвикателства, както пред международните институти, така и пред властите на отделните държави.

Развитието на изкуствения интелект и широкото му навлизане в множество сфери на обществото поставят на дневен ред редица морални и етични въпроси, за които тепърва се разработват правни регулации.

Благодарение на изкуствения интелект за първи път в историята на човечеството съществува възможност автономни системи да изпълняват сложни задачи, като обработка на големи количества информация, изчисляване и прогнозиране, учене и адаптиране към променящата се среда, разпознаване на определени ситуации и вземането на решения на базата на

всички тези данни. Това от своя страна открива нови възможности за развитие, модернизиране и усъвършенстване на всички области на човешкия живот, но същевременно крие и много рискове.

Рисковете произтичат най-вече от факта, че обществените отношения, които възникват по повод използването на ИИ все още не са цялостно правно регламентирани. Законодателят е изправен пред предизвикателство в опитите се да урегулира тази материя, поради факта, че изкуственият интелект повдига редица въпроси, които нямат еднозначен отговор.

Първата стъпка е хармонизирането им със съществуващите етични норми. В Европейския съюз, например, през март 2018 Комисията на Европейския съюз създава работна група по въпросите, свързани с изкуствения интелект като една от основните ѝ задачи е да съвмести новите технологии с етичните принципи. Еднозначно се посочва, че един от начините за вписването на изкуствения интелект в съществуващото законодателство минава през съгласуването му с етичните норми. В израз на желанието си да предприемат общ подход в тази сфера, на 10-ти април 2018 г. държавите членки подписват Декларация за сътрудничество в областта на изкуствения интелект[5], като в нея отново се обръща специално внимание на етичните принципи, които служат като гарант за отговорното използване на изкуствения интелект.

Съветът на Европа също предприема подобна стратегия по отношение на изкуствения интелект, а именно урегулира го чрез етичните принципи. Европейската комисия за ефикасност на правосъдието към Съвета на Европа създава проект за Европейска етична харта за използването на изкуствен интелект в съдебните системи и тяхната среда, определящ етичните принципи, свързани с използването на изкуствен интелект в съдебните системи[6].

Независимо в какъв план се разглежда употребата на изкуствения интелект, на ниво Европейски съюз, на ниво Съвет на Европа или на едно по-глобално ниво в рамките на международното публично право, винаги могат да се изведат следните положения, общи за всяко едно ниво:

- изкуственият интелект не бива да влиза в противоречие със съществуващата вече законодателна уредба;
- трябва да съществуват гаранции без всякакво съмнение, че употребата изкуственият интелект му няма да е в разрез с основните човешки права;
- трябва да съществуват достатъчно гаранции, че системите с изкуствен интелект няма да причинят преднамерена вреда.

2. Рамка за етичните аспекти на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии

Рамката за етичните аспекти на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии е документ на Европейския парламент от 20 октомври 2020 г. Този регламент се прилага по отношение на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, когато каквато и да е част от тях се разработва, внедрява или използва в Съюза, независимо дали софтуерът, алгоритмите или данните, използвани или генерирани от такива технологии, се намират извън Съюза или нямат конкретно географско местоположение.

В документа са изведени на първо място следните съображения относно влиянието на изкуствения интелект:

Разработването, внедряването и използването на т.нар. „изкуствен интелект“, роботиката и свързаните с тях технологии се извършва от хора и

техният избор определя потенциала на тези технологии да носят полза на обществото. Посочените технологии, които имат потенциал да създават възможности за предприятия и ползи за гражданите и които могат да оказват пряко въздействие върху обществото, включително основните права и социалните и икономическите принципи и ценности, както и да оказват трайно влияние върху всички области на дейност, се насърчават и се развиват бързо;

Развитието на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии може да допринесе за опазването на околната среда и увеличаване на енергийната ефективност. Тези технологии могат да имат сериозни последици върху физическата и нематериалната неприкосновеност на отделни лица. ИИ са от стратегическо значение за транспортния сектор, включително поради това, че те повишават безопасността и достъпността на всички видове транспорт и създават нови възможности за заетост и по-устойчиви бизнес модели.

I, „Регламентът относно етичните принципи за разработването, внедряването и използването на изкуствен интелект, роботика и свързаните с тях технологии“ се основава на следните принципи:

- ориентирани към човека, направени от човека и контролирани от човека изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии;
- задължителна оценка на съответствието на високорисковия изкуствен интелект, роботика и свързаните с тях технологии;
- безопасност, прозрачност и отчетност;
- предпазни мерки и средства за правна защита срещу предубеденост и дискриминация;
- право на правна защита;

- социална отговорност и равенство между половете в изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии;
- екологично устойчив изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии;
- зачитане на неприкосновеността на личния живот и ограниченията за използването на биометрично разпознаване;
- добро управление на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, включително данните, използвани или генерирани от такива технологии.

Изтъква се необходимостта Европейския Съюз и държавите членки носят отговорност да гарантират ИИ е безопасен

Ориентиран към човека и създаден от човека изкуствен интелект

Изкуствения интелект, следва да зачита изцяло човешкото достойнство, самостоятелността и самоопределянето на личността, да предотвратява вреди, да насърчава справедливостта, приобщаването и прозрачността, да премахва предубедеността и дискриминацията, включително по отношение на малцинствените групи, и да зачита и спазва принципите за ограничаване на отрицателните външни ефекти на използваната технология. Възможностите, основаващи се на изкуствения интелект, разчитат на големи информационни масиви, като е необходима критична маса от данни за обучение на алгоритмите и прецизиране на резултатите; приветства във връзка с това предложението на Комисията за създаване на общо пространство на данни в Съюза, за да се

засили обменът на данни и да се подпомогнат научните изследвания при пълно зачитане на европейските правила за защита на данните;

10. счита, че изкуственият интелект, роботиката и свързаните с тях технологии трябва да бъдат съобразени с нуждите на човека в съответствие с принципа, че тяхното развитие, внедряване и използване следва винаги да бъдат в услуга на хората – никога обратното – и следва да се стремят към подобряване на благосъстоянието и личната свобода, както и към опазване на мира, предотвратяване на конфликти и укрепване на международната сигурност, като същевременно се максимизират предлаганите ползи и се предотвратяват и намаляват рисковете от тях;

11. заявява, че разработването, внедряването и използването на високорисков изкуствен интелект, роботика и свързани с тях високорискови технологии, включително, но не само от хора, следва винаги да се водят от етични принципи и да са проектирани така, че да зачитат и допускат човешкия фактор и демократичен надзор, както и да дават възможност за възвръщане на човешкия контрол, когато е необходимо, чрез прилагане на подходящи контролни мерки;

Изкуственият интелект, роботиката и свързаните с тях технологии следва да бъдат разглеждани като високорискови, когато разработването, внедряването и използването им водят до значителен риск за причиняване на нараняване или вреда на отделни лица или на обществото в нарушение на основните права и правилата за безопасност,

;

освен това отбелязва, че за да се зачита човешкото достойнство, самостоятелност и безопасност, следва да се обърне дължимото внимание на жизненоважните модерни медицински уреди и на необходимостта от независими ползващи се с доверие органи, които да запазят средствата, необходими за предоставяне на услуги на лицата, носещи такива уреди, когато първоначалният разработчик или внедрител вече не ги предоставя;

високорисковите изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, независимо от отрасъла, в който са разработени, внедрени и се използват, следва по проект да бъдат разработвани по сигурен, проследим, технически солиден, надежден, етичен и правно обвързващ начин и да бъдат предмет на независим контрол и преглед; счита по-специално, че всички участници във веригите за разработване и доставка на продукти и услуги с изкуствен интелект следва да носят правна отговорност, и подчертава необходимостта от механизми за гарантиране на отговорност и отчетност;

24. счита, че гражданите, включително потребителите, следва да бъдат информирани, когато си взаимодействат със система, използваща изкуствен интелект, по-специално за персонализиране на продукт или услуга за нейните потребители, дали и как могат да изключат или да ограничат такова персонализиране;

25. изтъква във връзка с това, че за да бъдат надеждни, изкуственият интелект, роботиката и свързаните с тях технологии трябва да бъдат технически устойчиви и точни;

Непредубеденост и недискриминация

27. припомня, че изкуственият интелект, в зависимост от начина, по който се разработва, използва и прилага, има потенциал да създава и засилва предубедеността, включително чрез предубеденост в базовите набори от данни, и следователно да създава различни форми на автоматизирана дискриминация, включително непряка дискриминация,;

30. твърдо вярва, че основните права на човека, залегнали в Хартата, следва да се спазват стриктно, за да се гарантира, че тези нововъзникващи технологии не водят до пропуски по отношение на защитата;

36. следователно счита, че всяко физическо или юридическо лице следва да може да потърси правна защита срещу решение, взето в негов ущърб чрез използването на изкуствен интелект,

Социална отговорност и баланс между половете

38. подчертава, че социално отговорният изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии трябва да изпълняват роля, допринасяща за намирането на решения, които да защитават и насърчават основните права и ценности на нашето общество, като например демокрацията, върховенството

на закона, разнообразните и независими медии и обективната и свободно достъпна информация, здравето и икономическия просперитет,

50. счита, че изкуственият интелект може да спомогне за по-доброто използване на уменията и компетентностите на лицата с увреждания, и че прилагането на изкуствения интелект на работното място може да допринесе за приобщаващи пазари на труда и по-високи равнища на заетост за лицата с увреждания;

Околна среда и устойчивост

51. заявява, че изкуственият интелект, роботиката и свързаните с тях технологии следва да се използват от правителствата и от бизнеса в полза на хората и планетата, да допринасят за постигането на целите за устойчиво развитие, за опазването на околната среда, за неутралност по отношение на климата и за целите на кръговата икономика; счита, че разработването, внедряването и използването на тези технологии следва да допринасят за прехода към екологосъобразна икономика, за опазване на околната среда, за минимизиране и компенсиране на вредите, причинени на околната среда в рамките на жизнения им цикъл и по цялата верига за доставки на тези технологии, в съответствие с правото на Съюза;

52. предвид значителното им въздействие върху околната среда, за целите на предходния параграф въздействието върху околната среда във връзка с разработването, внедряването и използването на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии може да се оценява през целия им жизнен цикъл от органите, отговарящи за съответния сектор, когато това е приложимо и целесъобразно; тази оценка би могла да включва оценка на

въздействието във връзка с добива на необходимите материали, потреблението на енергия и емисиите на парникови газове, причинени от тяхното разработване, внедряване и използване;

53. предлага за целите на разработването на отговорни авангардни решения във връзка с изкуствения интелект потенциалът на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии да бъде проучен, стимулиран и максимизиран чрез отговорни научни изследвания и развойни дейности, което изисква мобилизирането на ресурси от Съюза и от неговите държави членки;

54. подчертава факта, че разработването, внедряването и използването на тези технологии осигурява възможности за насърчаване на целите за устойчиво развитие, очертани от ООН, глобалния енергиен преход и декарбонизацията;

55. счита, че целите за социална отговорност, равенство между половете, опазване на околната среда и устойчивост следва да не засягат съществуващите общи и секторни задължения в тези области; счита, че следва да бъдат определени насоки за изпълнение с незадължителен характер, които да се прилагат за разработчиците, внедрителите и ползвателите, по-специално по отношение на високорисковите технологии, във връзка с методологията за оценка на тяхното съответствие с настоящия регламент и постигането на тези цели;

56. призовава Съюза да насърчава и финансира развитието на ориентирани към човека изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, насочени към предизвикателствата в областта на околната среда и климата и

гарантиращи зачитането на основните права, чрез използването на стимули в сферата на данъчното облагане, възлагането на обществени поръчки и др.;

57. подчертава, че въпреки настоящия значителен въглероден отпечатък в резултат от разработването, внедряването и използването на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, включително автоматизираните решения и машинното самообучение, тези технологии могат да допринесат за намаляване на настоящия екологичен отпечатък на сектора на ИКТ; подчертава, че тези и други подходящо регулирани сродни технологии следва да бъдат критични фактори за постигане на целите на Зеления пакт, целите на ООН за устойчиво развитие и Парижкото споразумение в много различни сектори и следва да засилят въздействието на политиките за опазване на околната среда, например политиките във връзка с намаляването на отпадъците и влошаването на състоянието на околната среда;

58. призовава Комисията да извърши проучване относно въздействието на въглеродния отпечатък от използването на технологии с ИИ, както и относно положителните и отрицателните последици от прехода към използването на технологии с ИИ за потребителите;

59. отбелязва, че предвид все по-честото разработване на приложения с ИИ, които изискват изчислителни ресурси, ресурси за съхранение и енергийни ресурси, въздействието на системите с ИИ върху околната среда следва да се разглежда през целия им жизнен цикъл;

60. счита, че в някои области като здравеопазването крайната отговорност трябва да се носи от физическо или юридическо лице; подчертава необходимостта от проследими и публично достъпни данни за обучение за алгоритмите;

62. подчертава ползите от ИИ за профилактиката, лечението и контрола на заболяванията, пример за което е фактът, че изкуственият интелект прогнозира епидемията от COVID-19 преди СЗО; настоятелно призовава Комисията да предостави на Европейския център за профилактика и контрол върху заболяванията (ECDC) регулаторната рамка и ресурсите за независимо събиране на необходимите анонимизирани здравни данни в реално време, в сътрудничество с държавите членки, за да се справи, наред с другото, с проблемите, които се появиха при кризата с COVID-19;

Неприкосновеност на личния живот и биометрично разпознаване

63. отбелязва, че генерирането и използването на данни, включително и лични данни, като например биометрични данни, в резултат на разработването, внедряването и използването на изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, бързо се увеличават, като по този начин се подчертава необходимостта от зачитане и прилагане на правата на гражданите за неприкосновеност на личния живот и за защита на личните данни, в съответствие с правото на Съюза;

Добро управление

72. подчертава, че подходящото управление при разработването, внедряването и използването на изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, и по-специално високорискови технологии, чрез въвеждането на мерки, насочени към отчетността и преодоляването на потенциални рискове във връзка с предубеденост и дискриминация, може да повиши безопасността и доверието на гражданите в тези технологии;

Сигурност и отбрана

подчертава, че политиките на Европейския съюз и неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната се ръководят от принципите, залегнали в Хартата, и от тези на Устава на Организацията на обединените нации, както и от общо разбиране за универсалните ценности за зачитане на ненакърнимите и неотчуждими права на човешката личност, на човешкото достойнство, свободата, демокрацията, равенството и правовата държава; подчертава, че тези универсални ценности трябва да се зачитат при всички свързани с отбраната усилия, полагани в рамките на Съюза, като същевременно се насърчават мирът, сигурността и напредъкът в Европа и в света;

Транспорт

103. изтъква потенциала на използването на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии за всички автономни средства за автомобилен, железопътен, воден и въздушен транспорт, както и за поощряването на преминаването към други видове транспорт и интермодалността, тъй като тези технологии могат да допринесат за постигането на оптималното съчетаване на

видовете транспорт при транспортиране на стоки и пътници; освен това подчертава, че те имат потенциал да повишат ефикасността на транспорта, логистиката и потоците на движение и да повишат безопасността, интелигентността и екологосъобразността на всички видове транспорт; посочва, че етичният подход към ИИ може да се разглежда и като система за ранно предупреждение, по-специално по отношение на безопасността и ефикасността на транспорта;

Образование и култура

Необходимо е изготвяне на критерии за разработването, внедряването и използването на ИИ, като се има предвид въздействието им върху образованието, медиите, младежта, научните изследвания и секторите на културата и творчеството, чрез разработване на показатели и определяне на принципи за етично отговорно и прието ползване на технологиите с ИИ, които могат да бъдат прилагани по подходящ начин в тези области, включително необходимостта от ясен режим на отговорност за продукти, които са резултат от използването на ИИ;

Съдържанието на Регламента, представено в съкратен обем е следното::

Етични принципи на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии

1. В рамките на Съюза изкуственият интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, включително софтуерът, алгоритмите и данните, използвани или генерирани от такива технологии, се разработват, внедряват и използват в съответствие с правото на Съюза, при пълно зачитане на човешкото достойнство, автономия и безопасност, както и на останалите основни права, определени в Хартата.

2. Всяко обработване на лични данни, извършвано в контекста на разработването, внедряването и използването на изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, включително лични данни, извлечени от нелични данни, и биометрични данни, се извършва в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/679 и Директива 2002/58/ЕО.

3. Съюзът и неговите държави членки насърчават научноизследователските проекти, насочени към намиране на решения, основаващи се на изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, които имат за цел насърчаване на социалното приобщаване, демокрацията, плурализма, солидарността, справедливостта, равенството и сътрудничеството.

Ориентиран към човека и създаден от човека изкуствен интелект

1. Всички високорискови технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, се разработват, внедряват и използват по начин, който гарантира пълен надзор от страна на човека по всяко време.

2. Технологиите, посочени в параграф 1, се разработват, внедряват и използват по начин, който дава възможност при необходимост човешкият контрол да се възвърне, включително чрез промяна или спиране на тези технологии.

Безопасност, прозрачност и отчетност

1. Всички високорискови технологии с изкуствен интелект, роботика и свързаните с тях технологии, включително софтуерът, алгоритмите и данните,

използвани или генерирани от такива технологии, се разработват, внедряват и използват по начин, който гарантира, че те:

а) се разработват, внедряват и използват по устойчив начин, така че да гарантират подходящо ниво на сигурност, като се придържат към минимално базово равнище, което е пропорционално на установения риск, и също така ниво на сигурност, което предотвратява експлоатацията на технически слабости за злонамерени или незаконни цели;

б) се разработват, внедряват и използват по сигурен начин, който гарантира наличието на предпазни механизми, включващи резервен план и резервни действия в случай на риск за безопасността или сигурността;

в) се разработват, внедряват и използват по начин, който гарантира надеждни резултати, каквито ползвателят разумно може да очаква, по отношение на постигането на целите и изпълнението на дейностите, за които са били създадени, включително като се гарантира, че всички операции са възпроизводими;

г) се разработват, внедряват и използват по начин, който гарантира, че изпълнението на целите и дейностите на конкретните технологии е точно; ако не могат да се избегнат отделни неточности, системата показва, доколкото е възможно, на внедрителите и ползвателите вероятността от грешки и неточности чрез подходящи средства;

д) се разработват, внедряват и използват по лесно обясним начин, така че да се гарантира, че е възможно техническите процеси на технологиите да бъдат обект на преглед;

е) се разработват, внедряват и използват по такъв начин, че да информират своите ползватели, че взаимодействат със системи за изкуствен интелект, като разкриват надлежно и цялостно своите способности, точност и ограничения пред разработчиците, внедрителите и ползвателите на изкуствен интелект;

ж) се разработват, внедряват и използват в съответствие с член 6 по начин, който позволява, в случай на несъответствие с характеристиките за безопасност, посочени в букви а) – ж), съответните функции да бъдат временно изключени и да се възвърне предишното им състояние, възстановяващо безопасните функционални възможности.

2. В съответствие с член 6, параграф 1, технологиите, посочени в параграф 1 от настоящия член, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, се разработват, внедряват и използват по прозрачен и проследим начин, така че техните елементи, процеси и фази да са документирани съгласно възможно най-високите стандарти и да е възможно националните надзорни органи, посочени в член 18, да оценяват съответствието на тези технологии със задълженията, установени в настоящия регламент. По-конкретно, разработчикът, внедрителят или ползвателят на тези технологии отговаря за съответствието им с характеристиките за безопасност, посочени в параграф 1, и трябва да бъде в състояние да го докаже.

3. Разработчикът, внедрителят или ползвателят на технологиите, посочени в параграф 1, гарантира, че предприетите мерки за осигуряване на

съответствие с характеристиките за безопасност, посочени в параграф 1, могат да бъдат одитирани от националните надзорни органи, посочени в член 18, или, при целесъобразност, от други национални или европейски надзорни органи, свързани с този сектор.

Непредубеденост и недискриминация

1. Софтуерите, алгоритмите или данните, използвани или генерирани от високорисков изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, които са разработени, внедрени или използвани в Съюза, не съдържат предубеждения и – без да се засяга параграф 2, не дискриминират на основания като раса, пол, сексуална ориентация, бременност, увреждане, физически или генетични характеристики, възраст, национално малцинство, етнос или социален произход, език, религия или убеждения, политически възгледи или гражданско участие, гражданство, гражданско или икономическо състояние, образование или съдимост.

2. Чрез дерогация от параграф 1 и без да се засяга правото на Съюза относно незаконната дискриминация, всяко диференцирано третиране на лица или групи от лица може да бъде оправдано само ако съществува обективна, разумна и законна цел, която е едновременно пропорционална и необходима, доколкото не съществува алтернатива, която би засегнала в по-малка степен принципа на равно третиране.

Социална отговорност и равенство между половете

изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, разработени, внедрени и използвани в Съюза, се разработват,

внедряват и използват в съответствие с приложимото право, принципи и ценности на Съюза по начин, който не допуска намеса в избори и не допринася за разпространението на дезинформация, защита правата на работниците, насърчава качествено образование и цифровата грамотност, не увеличава неравнопоставеността между половете чрез предотвратяване на равните възможности за всички и не нарушава правата на интелектуална собственост и ограниченията или изключенията от тях.

Екологична устойчивост

Високорисковият изкуствен интелект, високорисковата роботика и свързаните с тях високорискови технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, се оценяват по отношение на тяхната екологична устойчивост от националните надзорни органи, като се гарантира, че са въведени мерки за смекчаване и преодоляване на общото им въздействие по отношение на природните ресурси, потреблението на енергия, генерирането на отпадъци, въглеродния отпечатък, извънредната ситуация с изменението на климата и влошаването на околната среда, за да се гарантира съответствие с приложимото право на Съюза или национално право, както и с всички други международни екологични ангажименти, поети от Съюза.

Зачитане на неприкосновеността на личния живот и защита на личните данни

Използването и събирането на биометрични данни с цел дистанционна идентификация на обществени места, като биометрично разпознаване или разпознаване на лица, носи специфични рискове за основните права и се внедрява или използва единствено от публичните органи на държавите членки за цели от съществен обществен интерес. Тези органи гарантират, че това

внедряване или използване е оповестено публично и е пропорционално и целенасочено, ограничено до конкретни цели и места, а също така и по времетраене, в съответствие с правото на Съюза и националното право, по-специално Регламент (ЕС) 2016/679 и Директива 2002/58/ЕО, и при надлежно зачитане на човешкото достойнство и автономност и на основните права, определени в Хартата, а именно правото на зачитане на неприкосновеността на личния живот и защитата на личните данни.

Право на правна защита

Всяко физическо или юридическо лице има право да търси правна защита за нараняване или вреда, причинени от разработването, внедряването и използването на високорисков изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, в нарушение на правото на Съюза и на задълженията, определени в настоящия регламент.

За разработването на тази лекция са използвани текстове от „Рамка от етични аспекти на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии“.

ЛИТЕРАТУРА

1. Рамка от етични аспекти на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, достъпно на <https://www.europarl.europa.eu/>, посетено на 22.08.2022 г.
1. Тодорова, М., Видове изкуствен интелект – тесен, общ и супер изкуствен интелект. Рискове и етични проблеми, Институт за изследване на обществата и знанието, БАН, достъпен на <https://jesbg.com/mtodorova->

[vidove-izkustven-intelekt-tesen-obsht-i-super-izkustven-intelekt-riskove-i-eticheski-problemi/](#)

2. Bostrom, N. (2014). Superintelligence: Paths, Dangers, Strategies. Oxford university press.
3. Chalmers, David. (2010). The Singularity: A Philosophical Analysis. (PDF). Journal of Consciousness Studies. 17: 7–65.
4. Goertzel, B., Penachin, C. (2007). Artificial general intelligence. Springer.
5. Harai, U. (2016). Hommo deus. A brief history of tomorrow. Vintage.
6. Kahneman, D. (2011). Thinking fast and slow. MacMillan.
7. Kurzweil, R. (2005). The Singularity is near. New York. The New York Times.
8. Leonhard, G. (2016). Technology vs. Humanity. The coming clash between man and machine. Fast Future Publishing Ltd.
9. Vikhar, P. (2017). Evolutionary algorithms: A critical review and its future prospects. Computer Science. IEEE Xplore, <https://ieeexplore.ieee.org/document/7955308/metrics#metrics>